

מאי אריא – מדוע שנה התנא דין זה דווקא כשאבן בידו, הלא
אפילו כשדינר בידו נמי – וגם כן יש להתיר ליטלו מטעם זה. ואם
תאמר ששנה התנא אבן בידו והוא הדין דינר בידו שמותר ליטלו,
אם כן, אלא – (מדוע) אמר רבא, לא שנו – לא נשנה דין זה
במשנתנו שנטול את בנו, אלא רק כשאבן בידו, אבל כשדינר בידו
אסור ליטלו. מתרצת הגמרא: יש חילוק בין אבן לדינר, משום שאבן
אין לה ערך, ולכן אי נפלה לה – אם היא תיפול מיד בנו, לא אתי
אכזה לאיתוי – לא יבוא אביו להביאה בידו, אבל דינר, מכיון שיש
לו ערך, אי נפיל אתי אכזה לאיתוי – אם יפול מיד בנו יש לחשוש
שיביאו בידו, ונמצא מטלטל מוקצה בידים, ולכן אסור ליטלו כשדינר
בידו אף כשיש לו געגועים, מכיון שאין בזה סכנת נפשות אלא רק
סכנת חולי.

הגמרא מוכיחה מברייתא כדברי רבא, שהמוציא תינוק וכיס בצוארו
נחשב כמוציא את הכיס. אומרת הגמרא: תניא פותיה דרבא –
שנינו בברייתא כדברי רבא, שהמוציא תינוק חי וכיס תלוי בצוארו
חייב על הרצאת הכיס, המוציא את כליו – (בגדיו) מרשות היחיד
לרשות הרבים כשהם מקופלים ומונחים לו על כתפו, שלא כדרך
מלבוש, וכן המוציא את סנדליו וטבעותיו בידו – (בקומצו), שלא
כדרך מלבוש, תיב חטאת על הרצאתם, ואם בשעה שהוציאם היה
מלבוש בידו, והוציאם כדרך מלבוש, פטור מחטאת, מפני שהם
טפלים לו. המוציא מרשות לרשות את האדם, וכליו – (ובגדיו) של
העליון עליו כדרך מלבוש, וסנדליו בגדיו, וטבעותיו בידיו
– (באצבעותיו) כדרך מלבוש, פטור התחתון על הרצאה זו, שעל
הרצאת האדם פטור לפי שהחי נושא – (מיקל) את עצמו, ועל הרצאת
מלבושיו של העליון פטור לפי שהם טפלים לו, ואילו הוציאן כמות
שהן, שאזח העליון את מלבושיו בידיו שלא כדרך מלבוש, וכך
הוציאו התחתון עם מלבושיו, תיב התחתון על הרצאת מלבושיו.
שבאופן זה אינם טפלים לו. מוכח כדברי רבא, שהמוציא אדם נחשב
כמוציא את מה שעליו, ואף המוציא תינוק וכיס בצוארו, נחשב
כמוציא את הכיס וחייב עליו.

שנינו במשנתנו (לעיל קמא): נוטל אדם פלפלה – (סל) והאבן מונחת
בתוכה – (בתוך הסל). הגמרא מבררת מדוע הסל עצמו אינו אסור
בטלטול. מקשה הגמרא: ואמאי – ומדוע מותר ליטול את הסל, אמנם
הותר לטלטל את האבן שבתוכו טלטול שלא בידים, מכל מקום
תייתי פלפלה – יחשב הסל עצמו פסים – (מושב) לדרך האסור,
כלומר לאבן האסורה בטלטול, ואף הוא אסור בטלטול כמותה, ואת
הסל הלא הוא מטלטל בידים. מתרצת הגמרא: אמר רבה בר רב
חנה, אמר רבי יוחנן, אכן סל שבתוכו אבן אסור בטלטול מטעם זה,
והאבן – (וכאן, במשנתנו שהתירה לטלטל את הסל) פלפלה מלאה
פירות עסקין – מדובר בסל מלא בפירות מלבד האבן שבו, והם
חשובים יותר מהאבן, ולכן הסל משמש בעיקר כמושב שלהם ולא
של האבן, ואינו בכלל כ"ס לדרב האסור ומותר בטלטול.

הגמרא מוסיפה להקשות על משנתנו שהתירה לטלטל אבן אגב הסל
והפירות. מקשה הגמרא: מדוע מותר לטלטל את האבן אגב הסל
והפירות, והלא יש לו עצה שלא לטלטל את האבן, לישדינהו לפירי
– שישליך את הפירות מהסל לארץ, וישידי לאבן – וישליך אף את
האבן מתוכו, ויניקטינהו בידים – וילקט בידיו את הפירות מהארץ
ויחזירם לסל, ויטלטלו עם הפירות בלי האבן, וכיון שיכול לעשות כך,
אין להתיר לטלטל את האבן אגב הסל והפירות. מתרצת הגמרא:
אכן מטעם זה אסור לטלטל את האבן אגב הסל והפירות, ומשנתנו
שהתירה יש להעמידה כדברי אלעי אמר רב – כפי שהעמיד להלן
רבי אלעי בשם רב את המרשן משנתנו, שמדובר בפירות המיטנפין
– בשלים ורכים מאד, כגון תאנים ותותים וענבים, שאם ישליכם
לארץ יטנפו ויפסדו, הלא נמי – גם כאן בסל עם פירות ואבן יש
להעמיד שמדובר בפירות המיטנפין – בשלים ורכים מאד, שאם
ישליכם לארץ יטנפו ויפסדו, ולכן התירו לו לטלטל את האבן אגב
הסל והפירות.

מקשה הגמרא: אף בפירות המיטנפים, והלא יש לו עצה שלא לטלטל
את האבן, לישדינהו נעורי – שינער את הסל עד שיתלקו הפירות
מן האבן לצידו של הסל, ואז יוכל להשליך את האבן לבדה בניעור,
וכיון שאפשר לעשות כך אסור לטלטל את האבן אגב הסל והפירות.
מתרצת הגמרא: אמר רב תייתא בר אשי אמר רבא, אכן מטעם זה
אסור לטלטל אבן אגב הסל והפירות, והאבן – (וכאן, במשנתנו
שהתירה) פלפלה פחותה עסקין – בסל שניקב דופן או תחתיתו
אנו עוסקים, דאבן גופה – שהאבן עצמה נעשית דופן פלפלה,
שהיא סותמת את הנקב, ואם ישליכנה לא יוכל לשאת את הפירות
בסל.

שנינו במשנתנו (לעיל קמא): מטלטלין תרומה וכו' טמאה שהיא
מוקצה עם תרומה טהורה שאינה מוקצה. הגמרא מבארת באיזה
אופן מדובר: אמר רב חסדא, לא שנו – לא נשנה דין זה במשנתנו,
שמטלטלים תרומה טמאה עם הטהורה, אלא באופן שהתרומה
הטהורה מונחת למטה – (בתחתית הכלי), והתרומה המטמאה מונחת
למעלה – (מעליה), והוא צריך את הטהורה, וכשבא ליטלה אינו יכול
להסיר מעליה את הטמאה בידים, לפי שהיא מוקצה, לפיכך מותר
לטלטל את הכלי עם שתיהן עד השולחן, וישליך הכל עליו, ויטול
את הטהורה. אבל באופן שהתרומה המטהרה מונחת למעלה,
והתרומה המטמאה מונחת למטה – (בתחתית הכלי), שקיל ליה
לטהורה ושביק ליה למטמאה – נוטל את הטהורה ומניח את הטמאה,
שכיון שיכול לעשות כך לא התירו לטלטל את הטמאה אגב
הטהורה.

מקשה הגמרא: ואף כי – (כאשר) המטהרה מונחת למטה – (בתחתית
הכלי) נמי – (גם כן), מדוע מותר לטלטל את הטמאה אגב הטהורה,
לישדינהו – ישליך הכל לארץ, ולינקטינהו – וילקט את פירות
הטהורה בידו וישביעם לכלי ויטלטל את הטהורה לבדה. מתרצת
הגמרא: אמר רבי אלעי אמר רב, אכן מטעם זה אסור לטלטל את
הטמאה אגב הטהורה אף כשהטהורה למטה, ובמשנתנו שהתירה,
בפירות המיטנפין עסקין – אנו עוסקים בפירות מבושלים ורכים
מאד, כגון תאנים ותותים וענבים, שאם ישליכם לארץ יטנפו ויפסדו,
ולכן התירו לו לטלטל את הטמאה אגב הטהורה.

הגמרא מקשה על דברי רב חסדא מברייתא: מיתבי – הקשו בני
הישיבה על דברי רב חסדא, שנינו בברייתא, מטלטלין תרומה
מטמאה שהיא מוקצה עם המטהרה שאינה מוקצה, וכן מטלטלים
תרומה טמאה עם החולין, בין באופן שהטהורה מונחת למעלה
ומטמאה למטה – (בתחתית הכלי), ובין באופן שהמטמאה מונחת למעלה
ומטהרה למטה – (בתחתית הכלי). תויבכתא דרב חסדא – ברייתא זו
היא פירכא לדברי רב חסדא שאסר לטלטל את התרומה הטמאה
באופן שהטהורה למעלה. מתרצת הגמרא: אמר לך רב חסדא – רב
חסדא ישיב לקושיא זו, שמשנתנו מדבריתא לא מדברות באופן
אחד, אלא מתניתין – משנתנו מדברת במטלטל לצורך גופו – גוף
התרומה הטהורה כדי לאוכלה, ובאופן זה אם הטהורה למעלה מן
הטמאה לא התירו לטלטל עמה את הטמאה, מפני שיכול ליטלה
בידו ולהביאה לשולחן לאכול ללא טלטול הטמאה, ואילו
הברייתא מדברת במטלטל לצורך השימוש במקומו, ולצורך כך
עליו לטלטל את הכלי, ולכן אין חילוק בידי מונחות התרומות, ואף
כאשר הטהורה למעלה התירו לו לטלטל את הטמאה אגב הטהורה.
מקשה הגמרא: כיון שבצריך למקומו מודה רב חסדא שאף אם
הטהורה למעלה מותר לטלטל עמה את הטמאה, כפי ששנינו
בברייתא, מאי דוחקיה דרב חסדא – מה דחוק לרב חסדא לפרש
שבמשנתנו מדובר דווקא כשהמטמאה למעלה, ולאוקמי מתניתין –
להעמיד משנתנו דווקא כשהמטמאה למטה, גופו – גוף התרומה
הטהורה, הלא הוא יכול להעמיד בצריך למקומו, ובכל אופן שבו
מונחות התרומות. מתרצת הגמרא: אמר רבא, רב חסדא אמר כן
משום דמתניתין פותיה דרבא – במשנתנו מדויק כדבריו, שמדובר
בצורך גופו, דתקני ספא – שכן שנינו בספא של משנתנו (להלן ע"א),

מַעוֹת וְשֶׁהָן מוֹקְצָה) שְׁמוֹנָחוֹת עַל גְּבֵי הַכֶּהֱן, אֲסוּר לִטְלֹטֵל עִם הַכֶּהֱן,
 אֲלֵא מִנְעֵר אֶת הַכֶּהֱן וְהָן וְהָן (וְהַמַּעוֹת) נִזְכָּרוֹת מַעֲלִי, וְעַל כֵּן אָמַר
 רַבֵּה בַר בַּר כְּהֵה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, לֹא שָׁנָו – לֹא נִשְׁנָה דִין זֶה, שֶׁאֲסוּר
 לִטְלֹטֵל אֶת הַכֶּהֱן כְּשֶׁהַמַּעוֹת עָלָיו, אֲלֵא לְצוּרָה גּוֹפֹ – בִּאֲפֹן שֶׁהוּא
 צָרִיךְ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּגוֹף הַכֶּהֱן, אֲבָל לְצוּרָה מְקוּמוֹ – בִּאֲפֹן שֶׁהוּא צָרִיךְ
 לִטְלֹטֵל מִשֶּׁם כְּדִי לִפְנֹת אֶת מְקוֹמוֹ, מִטְּלִיל וְלִכְרוֹ לְמָקוֹם אֲחֵר
 וְעוֹדֵן – בַּעֲדֵי הַמַּעוֹת מוֹנָחוֹת עָלָיו, וְאֵינוֹ צָרִיךְ לִנְעָרָם תַּחֲלִילָה.
 וּמִדְּסִיפָא – וּמִכִּיּוֹן שֶׁהַתְּבֹאֵר שְׁבִסְפָא מְדוּבֵר שֶׁמִּטְלֹטֵל אֶת הַכֶּהֱן
 לְצוּרָה גּוֹפֹ, רִישָׁא (וְכַלּוֹמַר, מִשְׁתַּנָּן) נִמְי וְגַם כֵּן מְדוּבֵר שֶׁמִּטְלֹטֵל
 אֶת הַתְּרוּמָה הַטְּהוּרָה לְצוּרָה גּוֹפֹ – גּוֹף הַתְּרוּמָה הַטְּהוּרָה, שִׁישׁ
 לִפְרֹשׁ אֶת הָרִישָׁא וְהִסְפָּא בִּאֲפֹן דּוּמָה, וְלִכֵּן הוּצָרָךְ רַק חֲסָדָא לּוֹמַר
 שֶׁהַטְּמֵאָה לְמַעֲלָה, שֶׁאֵם הַטְּהוּרָה לְמַעֲלָה אֲסוּר לִטְלֹטֵל אֶת הַטְּמֵאָה
 עִמָּה, אֲלֵא נוֹטֵל אֶת הַטְּהוּרָה לְבַדָּה וּמִנִּיחָא שֶׁם אֶת הַטְּמֵאָה.
 שְׁנִינוּ בְּמִשְׁנָה (לְעִיל קִמָּא): רַבִּי יְהוּדָה אָמַר אֶף מַעֲלִין וְכו' אֶת
 הַמְדוּמַע כִּאֲשֶׁר הַתְּעַרְבָה סָאָה תְּרוּמָה בְּמֵאָה סָאִין שֶׁל חוֹלִין. הַגְּמָרָא
 מְבַרֶּרֶת מְדוּעַ אֵין כּוּזָה מִשּׁוֹם אִיסוּר מִתָּקֵן. מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: וְאִמָּא –
 וּמְדוּעַ מוֹתֵר לְהַעֲלוֹת כְּשִׁיעוֹר הַתְּרוּמָה הַמְעוּרָבֶת, הָא קָא מִתְּקֵן –
 הֲלֹא בִּכְךָ הוּא מִתָּקֵן אֶת שֶׁאֵר הַפִּירוֹת וּמוֹתִירִים לֹאכִילֵת זֶר, וְיֵשׁ לְגוֹזֵר
 שֶׁמֶא יָבוֹא לַעֲשׂוֹת תִּיקוּן עַל יְדֵי מִלֻּאכָה. מִתְּרַצָּת הַגְּמָרָא: רַבִּי יְהוּדָה
 שֶׁהִתִּיר לְהַעֲלוֹת, כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר כִּבְיָרָא לִיה – וְהוּא סוֹבֵר, דְּאָמַר,
 תְּרוּמָה שֶׁהַתְּעַרְבָה בַּחוּלִין, כְּעִינָא מִתְּקָא – נִחְשָׁבֶת כְּמוֹנָחַת בְּפָנֶי
 עֲצָמָה וְאֵינָה מְעוּרָבֶת בַּחוּלִין. וְהִיכֵן מִצָּאנּוּ שֶׁכֵּךְ סוֹבֵר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר,
 דְּתַנְן – שֶׁשְׁנֵי בְּמִשְׁנָה (תְּרוּמָה פ"ה מ"ו), סָאָה תְּרוּמָה שְׁנִפְלָה לְפָחוֹת
 מִמֵּאָה סָאִין חוֹלִין וְהַתְּעַרְבָה בָּהֶם, וְנִזְכָּרוֹת – וְנַעֲשִׂית הַתְּעַרְבוֹת
 'מְדוּמַע', וְלֹאֲחֵר מִכֵּן חוֹר וְנִפְל מִן הַמְּדוּמַע – מִתְּעַרְבוֹת וּזוֹ לְמָקוֹם
 אֲחֵר – לְחוּלִין אֲחֵרִים, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר, הַנוּפֵל מִהַתְּעַרְבוֹת
 הָרִאשׁוֹנָה מְדוּמַע – אוֹסֵר אֶת הַתְּעַרְבוֹת הַשְּׁנִיָּה, כִּאִילוֹ הִיא תְּרוּמָה
 וְדֹא, וְאֵם אֵין בַּתְּעַרְבוֹת הַשְּׁנִיָּה מֵאָה חוֹלִין כִּנְגַד כּוֹלּוֹ, כֹּל הַתְּעַרְבוֹת
 אֲסוּרָה. וְהַכְּמִים אֲוִמְרִים, אֵין הַנוּפֵל מִהַמְּדוּמַע וְהַתְּעַרְבוֹת
 הָרִאשׁוֹנָה מְדוּמַע – אוֹסֵר חוֹלִין אֲחֵרִים כִּאִילוֹ כּוֹלּוֹ תְּרוּמָה, אֲלֵא רַק
 לְפִי חֲשָׁבוֹן הַתְּרוּמָה שֶׁבְּמְדוּמַע, וּבִכּוּן, אֵם בַּתְּעַרְבוֹת הָרִאשׁוֹנָה
 הַתְּעַרְבָה סָאָה תְּרוּמָה בְּשִׁישִׁים סָאִין חוֹלִין, וְשׁוֹב הַתְּעַרְבָה סָאָה
 מִתְּעַרְבוֹת וּזוֹ בַּחוּלִין אֲחֵרִים, אֵין אוֹמְרִים שֶׁסָאָה זֶה נִחְשָׁבֶת כְּתְּרוּמָה
 וְדֹא לֹאֲסוּר בַּתְּעַרְבוֹת הַשְּׁנִיָּה עַד שִׁיְהִיָּה בָּה מֵאָה סָאִין חוֹלִין, אֲלֵא
 רַק אֶחָד מִשִּׁישִׁים מִמֶּנָּה נִחְשָׁב תְּרוּמָה, וְאֵם יֵשׁ בַּחוּלִין שֶׁבַתְּעַרְבוֹת
 הַשְּׁנִיָּה מֵאָה כִּנְגַד הָאֶחָד מִשִּׁישִׁים, מַעֲלָה מִהַתְּעַרְבוֹת כְּשִׁיעוֹר זֶה
 וְהַשָּׂאֵר מוֹתֵר, כִּבְלָל תְּרוּמָה שֶׁהַתְּעַרְבָה בְּמֵאָה חוֹלִין, וְטַעַם
 מִחֲלוקֶתָם, שְׂרָבִי אֱלִיעֶזֶר סוֹבֵר שֶׁבְּכֹל מְדוּמַע נִחְשָׁבֶת הַתְּרוּמָה
 כְּמוֹנָחַת בְּפָנֶי עֲצָמָה וְאֵינָה מְעוּרָבֶת בַּחוּלִין, וְכִאֲשֶׁר נָפַל מִהַתְּעַרְבוֹת
 לְמָקוֹם אֲחֵר אֲנוֹ חוֹשִׁשִׁים שֶׁהַתְּרוּמָה הַמוֹנָחַת הִיא שְׁנִפְלָה, וְלִכֵּן הִיא
 מְדַמַּעַת בַּתְּעַרְבוֹת הַשְּׁנִיָּה כְּתְּרוּמָה וְדֹא. וְחֻכְמִים סוֹבְרִים, שֶׁהַתְּרוּמָה
 נִחְשָׁבֶת כְּמְעוּרָבֶת כֹּל וְאֵינָה מוֹנָחַת בְּפָנֶי עֲצָמָה, וְהַנוּפֵל מִהַתְּעַרְבוֹת
 לְמָקוֹם אֲחֵר יֵשׁ בּוֹ תְּרוּמָה רַק לְפִי חֲשָׁבוֹן הַתְּרוּמָה שֶׁבַתְּעַרְבוֹת
 הָרִאשׁוֹנָה. וּבְמִשְׁתַּנָּן סוֹבֵר רַבִּי יְהוּדָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, שֶׁהַתְּרוּמָה
 הַמְעוּרָבֶת מוֹנָחַת לְבַדָּה, וְכִשִּׁישׁ בַּחוּלִין מֵאָה כִּנְגַדָּה וּמַעֲלָה כְּשִׁיעוֹר
 הַתְּרוּמָה, נִחְשָׁב שְׁנוּטֵל אֶת הַתְּרוּמָה הַמוֹנָחַת וְהַשָּׂאֵר חוֹלִין
 כְּבַתְּחִילָה וְאֵינוֹ מִתָּקֵן, וְלִכֵּן מוֹתֵר לְהַעֲלוֹת בִּשְׁבַת.
 דּוּחָה הַגְּמָרָא: אֵין תַּלְלוֹת אֶת דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה בְּשִׁית רַבִּי אֱלִיעֶזֶר,
 מִשּׁוֹם דְּאִמְרֵי דְּשִׁמְעֵת לִיה – אֵימָתִי שְׁמַעַת שְׁלִרְבִּי אֱלִיעֶזֶר נִחְשָׁבֶת
 הַתְּרוּמָה כְּמוֹנָחַת בְּפָנֶי עֲצָמָה, דּוּקָא לְעֵינֵי חוֹמְרָא, לֹאֲסוּר אֶת

הַתְּעַרְבוֹת הַשְּׁנִיָּה, אֲבָל לְעֵינֵי חוֹמְרָא, שֶׁאֵינוֹ נִחְשָׁב מִתָּקֵן, מִי שְׁמַעַת
 לִיה – הָאֵם שְׁמַעַת שִׁיאֲמַר כֵּךְ.
 הַגְּמָרָא תוֹלָה אֶת דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה בְּשִׁית רַבִּי שְׁמַעוֹן. אוֹמֵרֶת
 הַגְּמָרָא: אֲלֵא, הוּא – רַבִּי יְהוּדָה שֶׁהִתִּיר לְהַעֲלוֹת בִּשְׁבַת שִׁיעוֹר
 תְּרוּמָה מִהַתְּעַרְבוֹת, דְּאָמַר – אֲמַר אֶת דְּבָרָיו בְּשִׁית רַבִּי שְׁמַעוֹן
 הַסּוֹבֵר שֶׁאֵף לְקוּלָא אֲנוֹ דִּינִים אֶת הַתְּרוּמָה הַמְעוּרָבֶת כְּמוֹנָחַת בְּפָנֶי
 עֲצָמָה, וְלִכֵּן בַּהֲעֲלָתָהּ אֵינוֹ מִתָּקֵן אֶת הַשָּׂאֵר. וְהִיכֵן מִצָּאנּוּ שֶׁכֵּךְ הִיא
 שִׁית רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּדִתְנֵן – כְּמוֹ שְׁנִינוּ בְּמִשְׁנָה (תְּרוּמָה פ"ה מ"ח), סָאָה
 תְּרוּמָה שְׁנִפְלָה לְחוּץ מֵאָה סָאִין חוֹלִין וְהַתְּעַרְבָה בָּהֶם, שֶׁהִדִּין הוּא
 שְׁנוּטֵל סָאָה אֶחָת מִהַתְּעַרְבוֹת וְהַשָּׂאֵר מוֹתֵר לוֹר, וְלֹא הַסְפִּיק
 לְהַגְבִּיֵּה אֶת אוֹתָהּ סָאָה עַד שְׁנִפְלָה לְתַעֲרוֹבֵת וּזוֹ עוֹד סָאָה אַחֲרָת שֶׁל
 תְּרוּמָה, הִירִ תְּעַרְבוֹת וְזוֹ אֲסוּרָה לוֹר, אֵף אֵם יַעֲלָה כְּשִׁיעוֹר
 הַתְּרוּמָה שְׁנִפְלָה, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מִתִּיר תְּעַרְבוֹת וּזוֹ בַּהֲעֲלָתָהּ שִׁיעוֹר
 הַתְּרוּמָה. וְטַעַם מִחֲלוקֶתָם, שְׁתַּנָּא קָמָא סוֹבֵר שֶׁהַתְּרוּמָה הַמְעוּרָבֶת
 אֵינָה כְּמוֹנָחַת בְּפָנֶי עֲצָמָה אֲלֵא מְעוּרָבֶת בְּכֹל, וְכִשְׁנִפְלָה סָאָה נּוֹסֶפֶת
 הֵן מִצְטְרָפוֹת יַחַד, וְאֵין בַּחוּלִין מֵאָה כִּנְגַד כֹּל הַתְּרוּמָה, שֶׁהִירֵשׁ שְׁתֵּי
 סָאִין תְּרוּמָה וּמֵאָה סָאִין חוֹלִין, וְלִכֵּן הַתְּעַרְבוֹת אֲסוּרָה. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן
 סוֹבֵר, שֶׁהַתְּרוּמָה הַנוּפֵלָה הִיא כְּמוֹנָחַת בְּפָנֶי עֲצָמָה, וְהַחוּלִין עוֹמְדִים
 בְּפָנֶי עֲצָמָם, וְהַסָּאָה הַשְּׁנִיָּה נִפְלָה לְמֵאָה חוֹלִין וּבִטְלָה בָּהֶם, וְאֵינָה
 מִצְטְרָפֶת עִם הָרִאשׁוֹנָה, וְלִכֵּן הַתְּעַרְבוֹת מוֹתֵרֶת לוֹר לֹאֲחֵר שִׁיעֲלָה
 מִמֶּנָּה כְּשִׁיעוֹר הַתְּרוּמָה. אֵם כֵּן, סוֹבֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן שֶׁאֵף לְקוּלָא
 נִחְשָׁבֶת הַתְּרוּמָה כְּמוֹנָחַת בְּפָנֶי עֲצָמָה, וְכִשִּׁיתָּהּ אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה אֶת
 דְּבָרָיו בְּמִשְׁתַּנָּן. דּוּחָה הַגְּמָרָא: וְכִמָּא – וּמִנֵּן שְׁזוֹהוּ טַעַמָּה שֶׁל רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, דִּילָמָּה – שְׁמָא אֵינוֹ כֵּן, אֲלֵא הֵתָם – שֶׁם בְּמִשְׁנָה כָּתוּב
 מְיֻחָדִי – בְּטַעַם זֶה נִחְלָק תְּנָא קָמָא וְרַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּתַנָּא קָמָא
 שֶׁאֲסֵר כְּבֵר, אֵף עַל גֵּב דְּנִפְלוּ שְׁתֵּי הַסָּאִין כְּוָה אַחֲרָ זֶה, כְּמֵאֵן דְּנִפְל
 כְּבֵת אַחֲתָ דְּמִי – נִחְשָׁב כְּמוֹ שְׁנִפְלוּ בְּבֵת אַחֲת, וְהָא – וְסָאָה זֶה
 הָרִאשׁוֹנָה לְחֻמְשֵׁין – לְחֻמְשִׁים סָאִין שֶׁל חוֹלִין נִפְלָה, וְהָא – וְסָאָה זֶה
 הַשְּׁנִיָּה לְחֻמְשֵׁין – לְחֻמְשִׁים סָאִין שֶׁל חוֹלִין הַנוֹסְפִים נִפְלָה, וְרַבִּי
 שְׁמַעוֹן שֶׁהִתִּיר כְּבֵר, מִכִּיּוֹן שֶׁלֹּא נִפְלוּ בִּיחַד, כְּמִיְחָא – סָאָה רִאשׁוֹנָה
 כְּמִיל כְּמֵאָה – בְּטִילָה בְּמֵאָה סָאִין שֶׁל חוֹלִין, וְהָא – וְסָאָה זֶה הַשְּׁנִיָּה
 וְהִיכְמִיל כְּמֵאָה וְחֵד – תִּתְבַּטֵּל בְּמֵאָה וְאֶחָד סָאִין שֶׁל חוֹלִין, שֶׁאֵף
 הַסָּאָה הָרִאשׁוֹנָה נַעֲשִׂית חוֹלִין וּמִצְטְרָפֶת לְבַטֵּל אֶת הַתְּרוּמָה הַנוּפֵלָה
 לְתוֹכָם, וְלִכֵּן הַתְּעַרְבוֹת מוֹתֵרֶת לוֹר. וּמִכֵּל מָקוֹם, אֵף לְרַבִּי שְׁמַעוֹן,
 אֵינָה מוֹתֵרֶת עַד שִׁיעֲלָה מִמֶּנָּה כְּשִׁיעוֹר הַתְּרוּמָה שְׁנִפְלָה, וְהַמַּעֲלָה
 בִּשְׁבַת נִחְשָׁב מִתָּקֵן, וְאֵם כֵּן, אֵין לּוֹמַר שְׂרָבִי יְהוּדָה אֲמַר אֶת דְּבָרָיו
 כְּשִׁית רַבִּי שְׁמַעוֹן.
 מִבִּאֲרַת הַגְּמָרָא בְּדֶרֶךְ אַחֲרָת אֶת שִׁית רַבִּי יְהוּדָה. אוֹמֵרֶת הַגְּמָרָא:
 אֲלֵא, הוּא – רַבִּי יְהוּדָה שֶׁהִתִּיר לְהַעֲלוֹת בִּשְׁבַת, דְּאָמַר – אֲמַר אֶת
 דְּבָרָיו בְּשִׁית רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן אֱלִיעֶזֶר, דְּתַנָּא בְּרִייתָא, רַבִּי שְׁמַעוֹן
 בֵּן אֱלִיעֶזֶר אָמַר, תְּרוּמָה שֶׁהַתְּעַרְבָה בְּמֵאָה שֶׁל חוֹלִין, שֶׁהַתְּעַרְבוֹת
 אֲסוּרָה לוֹר עַד שִׁיעֲלָה מִמֶּנָּה כְּשִׁיעוֹר הַתְּרוּמָה, נִזְתָּן אֶת עֵינָיו כְּצֵד
 זֶה שֶׁל הַתְּעַרְבוֹת וּמִיִּידוֹ בְּדַעְתּוֹ לְתְּרוּמָה מִהַפִּירוֹת הַמוֹנָחִים שֶׁם,
 וְלֹאֲחֵר מִכֵּן אוֹכֵל מִצֵּד אַחֲרָ שֶׁל הַתְּעַרְבוֹת, אֵף שְׁעִידִין לֹא הַעֲלָה.
 וְלִפְיֹכֶךְ הַמַּעֲלָה בִּשְׁבַת אֵינוֹ מִתָּקֵן אֶת הַשָּׂאֵר, שֶׁהִירֵשׁ מוֹתֵר לֹאכּוֹל אֵף
 קוֹדֵם שֶׁמַּעֲלָה עַל יְדֵי נְתִינַת עֵינָיִם, וּמוֹתֵר לְהַעֲלוֹת בִּשְׁבַת.
 הַגְּמָרָא מְקַשָּׁה עַל מֶה שֶׁהַעֲמַדְנוּ שְׂרָבִי יְהוּדָה אֲמַר אֶת דְּבָרָיו כְּרַבִּי
 שְׁמַעוֹן בֵּן אֱלִיעֶזֶר, שֶׁמִּצָּאנּוּ שְׂרָבִי שְׁמַעוֹן בֵּן אֱלִיעֶזֶר עֲצָמוֹ חוֹלֵק עָלָיו
 בַּעֲנִין זֶה. מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: וְכִי כָּבֵר לִיה כְּוָוִיתָא – וְכִי רַבִּי יְהוּדָה סוֹבֵר
 כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן אֱלִיעֶזֶר בַּעֲנִין זֶה, שֶׁהִתִּיר לְהַעֲלוֹת בִּשְׁבַת,

מהפסולת ואוכל, והפסולת תשאר בכלי, ובית הלל אומרים, אינו
 חייב לעשות כן, אלא בורר בדרבנן, כלומר, בורר את הפסולת
 והאוכל ישאר בכלי, אך לא יברור אלא פסולת הפרוסה על חיקו
 ויתמחוי – או בקערה גדולה, ולא בכלים שנראה בהם כבורר לימים
 רבים. ותניא – ושנינו על כך בברייתא, אמר רבן שמעון בן גמליאל,
 במה דברים אמורים שלבית הלל יכול לברור פסולת מאוכל, באופן
 שהאוכל מרובה על הפסולת, ויש יותר טירחה בנטילת האוכל
 המרובה, אבל אם הפסולת מרובה על האוכל, שיש יותר טירחה
 בנטילת הפסולת, לדרבנן תכל – אף לבית הלל בורר את האוכל
 מתוך הפסולת, ולא להיפך, שבין שיכול לברור את האוכל שהוא
 מותר בטלטול, ואין בזה תוספת טירחה, לא התירו לו לברור את
 הפסולת שהיא מוקצה. וכן במשנתנו, סובר רבן שמעון בן גמליאל,
 שיש לטרוח בטלטול החבית שהיא היתר ולא בטלטול האבן שהיא
 מוקצה.
 מקשה הגמרא: והא הך – והלא כאן במשנתנו, באבן שעל פי
 החבית, דבי אוכל מרובה על הפסולת דמי – שהוא דומה לאוכל
 מרובה על הפסולת, שאמר רבן שמעון בן גמליאל שיכול לטול את
 הפסולת אף שהיא מוקצה, משום שבטלטול האוכל יש טירחה
 מרובה יותר, ואף כאן הלא יש טירחה מרובה יותר בנטילת החבית
 עם האבן מבנטילת האבן לבדה, ומדוע לא יטול את האבן בידיה.
 מתרצת הגמרא: הך נמי – כאן במשנתנו גם כן, כיון דאי בעי
 למישקל לא משתקיל ליה זין עד דשקיל לה (לאבן) – כיון שאם
 ירצה להוריק גם את היין שבשולי החבית, יצטרך להגביה את החבית
 ולהטותה, לכן בפסולת מרובה על האוכל דמי, שאסר רבן שמעון
 בן גמליאל את טלטול הפסולת משום הטיחה שיש בנטילת הפסולת
 המרובה, ואף כאן גם אם יטול את האבן לבדה יצטרך לבסוף גם
 להגביה את החבית ונמצא שהוא טורח יותר, ולכן יטה את החבית
 ולא יטול את האבן בידיה.
 שנינו במשנה, היתה החבית בין החביות, מנביה את החבית ומטה
 על צדה והאבן נופלת. הגמרא מביאה ברייתא ששנינו כן: תניא
 בברייתא, רבי יוסי אומר, היתה החבית שאבן על פיה מונחת
 באוצר של חביות, וחושש שמא כאשר יטה אותה תיפול האבן על
 החביות שאצלה ותשברם, או שהיו כלי זכוכית מונחין תחתיה
 – ותחת החבית וירא שמא תשברם האבן כשתיפול, מנביה את
 החבית ומסלקה למקום אחר, ומטה שם על צדה, והיא – והאבן
 נופלת, ונופל הימנה – מן החבית מה שצריך לו, ולאחר מכן
 מחזירה למקומה.
 שנינו במשנה: מעות שעל הכר, מנער את הכר והן נופלות. הגמרא
 מבארת באיזה אופן מדובר: אמר רב תנא, אמר רב הונא
 שנו – לא נשנה דין זה במשנתנו, שמותר להטות חבית
 שאבן מונחת על פיה, אלא פשוט – ששכח שם את האבן בכניסת
 השבת, אבל במניח מדעת, נעשה החבית פסים – (מושב) לדרב
 האסור, ואסור להטותה, משום שהיא עצמה מוקצה.
 [שנינו במשנה, היתה החבית שאבן על פיה מונחת בין החביות כו'
 מגביה את החבית ומוציאה משם ולאחר מכן מטה על צדה והאבן
 נופלת]. הגמרא מבררת מי התנא ששנה הלכה זו: מאן תנא – מי
 התנא ששנה את משנתנו, וסובר דכל הךא דאיבא איסורא
 והיתרא – שכל מקום שיש לפניו דבר איסור ודבר היתר, בהיתרא
 מרחינן באיסורא לא מרחינן – יטרח בטלטול ההיתר ולא בטלטול
 האיסור, ולכן אמר שיטול את החבית עם האבן ולא אמר שיטול את
 האבן לבדה בידיה, אף שגם עתה כשמטלטל את החבית נחשב
 כמטלטל את האבן.
 משיבה הגמרא: אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן, רבן שמעון
 בן גמליאל היא – התנא ששנה את משנתנו הוא רבן שמעון בן
 גמליאל, שאמר כן לשיטת בית הלל. והיכן מצאנו שאמר כן, דתנן –
 ששנינו במשנה (ביצה יד), הבורר קמנית ביום טוב, שמעורב בו
 פסולת, בית שמאי אומרים, בורר – (מוציא) את האוכל – (הקטנית)

והא מיפליג פליג עליוהי – והלא הוא חולק עליו, וסובר שאסור
 להעלות את המדומע בשבת, דתנא – ששנינו בברייתא, רבי יהודה
 אומר, מעלין בשבת את המדומע – מהתערובת כשיעור התרומה
 שהתערבה להחזיר את השאר באכילה, באופן שהתערובת היא אחר
 ומאה – שיש בחולין מאה כנגד התרומה, רבי שמעון בן אלעזר
 אומר, נותן את עיניו בצד זה של התערובת, ומייחד בדעתו
 שהפירות המונחים שם יהיו לתרומה, ואוכל מצד אחר של
 התערובת, שבמחשבתו הותרה התערובת אף שלא העלה, אבל אינו
 מעלה את המדומע בשבת, מכיון שיכול להחזיר על ידי נתינת עיניו.
 הרי שרבי שמעון בן אלעזר עצמו חולק על רבי יהודה, וסובר
 שבהעלאת התרומה יש משום מתקן, ובודאי לא סבר רבי יהודה
 כרבי שמעון בן אלעזר, ואם כן שוב קשה מדוע לרבי יהודה המעלה
 אינו נחשב מתקן. מתרצת הגמרא: דרבי יהודה צריף מדרב
 שמעון בן אלעזר – רבי יהודה מוסיף על דברי רבי שמעון בן אלעזר
 להקל, שהוא סובר כשיטתו שמותר לאכול בנתינת עינים, ומוסיף
 שלפיכך אף כשמעלה אינו מתקן כלום (כפי שהתבאר), ובהוספה זו
 חלק עליו רבי שמעון בן אלעזר.

משנה

משנתנו מוסיפה לדון בנוטל דבר שאינו מוקצה שמונח עליו מוקצה:
 האבן שמונחת על פי החבית, והוא צריך לטול מהיין שבתוכה,
 אסור לטול את האבן בידיה ולהסירה, מפני שהיא מוקצה, אלא
 מטה – (את החבית) על צדה, והיא – (האבן) נופלת. היתה החבית
 מונחת בין החביות, וירא להטותה ולהפיל את האבן מעליה, שמא
 תיפול על שאר החביות ותשברן, מנביה את החבית עם האבן
 ומוציאה מבין החביות, ולאחר שהוציאה מטה – (את החבית) על
 צדה והיא – (האבן) נופלת. מעות שמונחות על הכר ורוצה
 להשתמש בכר, מנער את הכר, והן – (המעות שעליו) נופלות.
 המשנה מוסיפה מדיני כיבוס בשבת: היתה עליו – (על הכר) לשלשת
 – דבר מאוס, כגון רוק או צואה, מנקה – (מסיר את השלשלת)
 בפסוקו – (חתיכת בגד בלוי), אבל לא יתן על השלשלת מים,
 שנתנית מים על בגד מלוכלך נחשבת כיבוס. היתה השלשלת על כר
 של עור, נותנין עליה – (על השלשלת) מים עד שתבקה, מפני
 שנתנית מים על עור אינה נחשבת כיבוס.

גמרא

שנינו במשנתנו, האבן שעל פי החבית, מטה על צדה והיא נופלת.
 הגמרא מבארת באיזה אופן מדובר. אומרת הגמרא: אמר רב הונא
 אמר רב, לא שנו – לא נשנה דין זה במשנתנו, שמותר להטות חבית
 שאבן מונחת על פיה, אלא פשוט – ששכח שם את האבן בכניסת
 השבת, אבל במניח מדעת, נעשה החבית פסים – (מושב) לדרב
 האסור, ואסור להטותה, משום שהיא עצמה מוקצה.
 [שנינו במשנה, היתה החבית שאבן על פיה מונחת בין החביות כו'
 מגביה את החבית ומוציאה משם ולאחר מכן מטה על צדה והאבן
 נופלת]. הגמרא מבררת מי התנא ששנה הלכה זו: מאן תנא – מי
 התנא ששנה את משנתנו, וסובר דכל הךא דאיבא איסורא
 והיתרא – שכל מקום שיש לפניו דבר איסור ודבר היתר, בהיתרא
 מרחינן באיסורא לא מרחינן – יטרח בטלטול ההיתר ולא בטלטול
 האיסור, ולכן אמר שיטול את החבית עם האבן ולא אמר שיטול את
 האבן לבדה בידיה, אף שגם עתה כשמטלטל את החבית נחשב
 כמטלטל את האבן.
 משיבה הגמרא: אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן, רבן שמעון
 בן גמליאל היא – התנא ששנה את משנתנו הוא רבן שמעון בן
 גמליאל, שאמר כן לשיטת בית הלל. והיכן מצאנו שאמר כן, דתנן –
 ששנינו במשנה (ביצה יד), הבורר קמנית ביום טוב, שמעורב בו
 פסולת, בית שמאי אומרים, בורר – (מוציא) את האוכל – (הקטנית)

1 **בְּחֶצֶר**, ואינו יכול להכניסו לביתו לשומרו מפני שהוא מוקצה ואסור
2 בטלטול, מִנִּיחַ עָלָיו [על הארנק] בְּכֶר לַחם או תֵּינִיק, וּמִטְּלִילָה
3 [את הארנק] ומכניסו לביתו. אָמַר רַב יִצְחָק, שָׂכַח לְבִינָה בְּחֶצֶר,
4 ואינו יכול להכניסה לביתו לשומרה מפני שהיא מוקצה, מִנִּיחַ עָלָיו
5 [על הלבניה] בְּכֶר לַחם או תֵּינִיק, וּמִטְּלִילָה עִמָּם ומכניסה לביתו.
6 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרַ שִׁילָא, אָמַר רַבִּי אִסִּי, פָּעַם אֶחָת שָׂכַחוּ דִּסְקִינָא
7 [שק של עור] מִלֵּאָה מַעוֹת בְּסַרְטָא – בדרך ההולכת מעיר לעיר,
8 שהיא רשות הרבים, וּבָאוּ וְשָׁאֲלוּ אֶת רַבִּי יוֹחָנָן מַה יַּעֲשׂוּ כִּי
9 להביאו למקום המשתמר, וְאָמַר לָהֶן רַבִּי יוֹחָנָן, הִנֵּיחוּ עָלָיו [על-
10 השק] בְּכֶר לַחם או תֵּינִיק, וְכֵן מִטְּלִילָה [את השק] למקום
11 המשתמר.
12 הגמרא מבארת אימתי נאמר היתר זה: אָמַר מֶר זוּמְרָא, הִלְבַּתָּא
13 בְּכָל הַנֵּי שְׁמַעְתָּתָא – הלכה ככל השמועות הללו, שיותר טלטל
14 מוקצה כשמניח עליו דבר היתר, דווקא בְּשׁוֹבְכָה – באופן ששכח את
15 המוקצה במקום שאינו משתמר ורוצה לטלטלו למקום משתמר,
16 אבל אם הניחו שם מדעתו לא התירו לטלטלו בהנחת דבר היתר. רַב
17 אֲשִׁי אָמַר, אֶפִּילוּ אִם שָׂכַח אוֹתוֹ שֶׁם נָמַי – גם כן [לא] התירו
18 לטלטלו בהנחת דבר היתר, וְלֹא אָמְרוּ שְׁמוֹתָא לטלטל מוקצה
19 בהנחת בְּכֶר או תֵּינִיק, אֶלָּא לְמַת הַמוּטֵל בַּחֲמָה בְּלִבָּר, שהוא
20 מוקצה, ומשום כבוד הבריות התירו לטלטלו בהנחת דבר היתר עליו.
21 הגמרא מביאה את מנהגם של אביי ורבא: אֲבֵי מִנָּה בְּפֹא אֲבִיפִי –
22 היה מניח כף על גבי עומרים שנקצרו, שהם מוקצה, וכך היה
23 מטלטלם. רַבָּא מִנָּה סְכִינָא אֲבֵר יוֹנָה – היה מניח סכין על גבי בשר
24 בן יונה שאינו מבושל ואינו מליח, והוא מוקצה, וְכֵן מִטְּלִילָה [את-
25 הבשר]. אָמַר עַל כֵּךְ רַב יוֹסֵף, בְּמָה חֲרִיפָא שְׁמַעְתָּתָא דְּרִדְדֵּקִי –
26 כמה חריפה שמועת התינוקות, כלומר אביי ורבא, שסבורים שהם
27 חריפים במנהגים אלו שנהגו, אך באמת אינו כן, אלא הדבר אסור,
28 משום דִּיאִמְרֵי דְּאָמְרוּ רַבָּנֵן – אימתי אמרו החכמים שיותר לטלטל
29 מוקצה בהנחת דבר היתר עליו, דווקא בְּשׁוֹבְכָה את המוקצה במקום
30 שאינו משתמר, ועלול להפסיד את הדבר אם לא יטלטלנו למקום

31 המשתמר, אבל לְבִתְחִילָה – כשלא שכחו במקום שאינו משתמר
32 ואין כאן הפסד ממון, מִי אָמַר – האם אמרו שיותר, ואיך טלטלו
33 אביי ורבא מוקצה בהנחת דבר היתר שלא במקום הפסד.
34 הגמרא מביאה את דברי אביי ורבא על מנהגם האמור למעלה: אָמַר
35 אֲבֵי, אִי לֹא דְאָדָם חָשׁוּב אֲנָא – אם לא שאדם חשוב אני, וצריך
36 להחמיר בדבר המותר מן הדין כדי שלא ילמדו ממני אחרים להקל
37 באיסורים, בְּפֹא אֲבִיפִי לְמָה לִי – למה לי להניח כף על העומרים
38 להתירם בטלטול, הָא חוּזוּ לְמִינָא עָלְיָהּ – הלא הם ראויים להסב
39 עליהם, ואינם מוקצה. אָמַר רַבָּא, אֲנָא אִי לֹא דְאָדָם חָשׁוּב אֲנָא –
40 אני אם לא שאדם חשוב אני וצריך להחמיר על עצמי שלא ילמדו
41 ממני להקל באיסורים, סְכִינָא אֲבֵר יוֹנָה לְמָה לִי – למה לי להניח
42 סכין על בשר בן יונה שלא התבשל ולא נמלח להתירו בטלטול, הָא
43 חוּזִי לִי לְאוֹמְרָא – הלא ראוי הוא לי לאוכלו חי, ואינו מוקצה.
44 הגמרא דנה בדברי רבא שאמר שבשר חי אינו מוקצה מפני שראוי
45 לאוכלו חי. מדייקת הגמרא בדברי רבא: מַעְבָּא – הטעם שאמר רבא
46 שבשר חי אינו מוקצה, משום דְּחוּזִי לְאוֹמְרָא – שראוי לאוכלו חי, הָא
47 לֹא חוּזִי לְאוֹמְרָא – אבל אם לא היה ראוי לאוכלו חי, לֹא היה מתיר
48 רבא לטלטלו, ואף שראוי הוא לאכילת חתול, שדבר העומד
49 לאכילת אדם, שיבשלוהו לאחר השבת, אינו נחשב מוכן לאכילת
50 בעלי חיים. תמזהה הגמרא: לְמִימְרָא – האם ניתן ללמוד מכך דְּרַבָּא
51 בְּרַבִּי יְהוּדָה סְכִינָא לִי, שדבר הראוי לאכילת אדם אינו נחשב
52 מוכן לבעלי חיים, וְהָאֵמַר רַבָּא לְשִׁמְעִיָּה [לשמשו המשרת אותו]
53 ביום טוב, מָוִי לִי בְּרַ אֲוֹנָא וְשִׁדִּי מִיעִיָּה לְשׁוֹנְרָא – צלה לי בן אווזים
54 והשלך את מעייו לחתול, וביום טוב אין דרך בני אדם לאכול מעיים,
55 כיון שיש להם דברים אחרים לאכול, ומכך שהתיר רבא לטלטלם
56 למאכל בעלי חיים אף שמערב יום טוב עמדו למאכל אדם, יש
57 ללמוד שרבה סובר כרבי שמעון שדבר הראוי למאכל אדם נחשב
58 מוכן לבעלי חיים, ואם כן למה הוצרך להתיר לטלטל בשר חי משום
59 שראוי לו לאכילה, הלא גם ללא טעם זה הותר בטלטול.